

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI BADIY-ESTETIK JIHATDAN RIVOJLANTIRISHDA TASVIRIY SAN'AT TURLARI BILAN TANISHTIRISHNING AFZALLIKLARI

Arslanova Umidaxon Komiljon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi

E-mail: umidaarslanova1996@gmail.com

ANNOTATSIYA. Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni tasviriy san'at turlari bilan tanishtirish, fikrlash qobiliyatini, ko'rish xotirasini, ijodiy tasavvurini, badiiy didini rivojlantirishga qaratilgan faoliyat hamda, bolalarni maktabga tayyorlashda tasviriy faoliyatga o'rgatishning rasm chizish malakalarini egallash, keyinchalik maktabda tasviriy san'at va mehnat darslarini muvaffaqiyatli egallashlari hamda ushbu omillar natijasida bolalarning estetik jiha5tdan kamol topishlari haqida fikrlar keltirilgan.

KALIT SO'ZLAR: Tasviriy san'at, janr, peyzaj, rangtasvir, haykaltaroshlik, abstrakt, badiiy ijod, rasm chizish, estetik sezgi, san'at asarlari, simmetriya, maktabgacha yosh, prizma, kubik, ta'rif, yordamchi vosita, tahlil, naturadan foydalanish.

АННОТАЦИЯ. В данной статье мероприятия, направленные на приобщение детей дошкольного возраста к видам изобразительного искусства, развитие мыслительных способностей, зрительной памяти, творческого воображения, художественного вкуса, а также обучение детей занятиям изобразительной деятельностью при подготовке к школе, приобретение навыков рисования, и позже изобразительного искусства в школе и даются мнения об успешном освоении уроков труда и эстетическом развитии детей в результате этих факторов.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: изобразительное искусство, жанр, пейзаж, живопись, скульптура, реферат, художественное творчество, рисунок, эстетический смысл, произведение искусства, симметрия, дошкольный возраст, призма, куб, определение, вспомогательный инструмент, анализ, использование вида.

ABSTRACT. *In this article, activities aimed at introducing preschool children to the types of visual arts, developing thinking ability, visual memory, creative imagination, artistic taste, as well as teaching children to engage in visual activities in preparation for school, acquiring drawing skills, and later visual arts at school and opinions are given about the successful acquisition of labor lessons and the aesthetic development of children as a result of these factors.*

KEY WORDS: *Fine art, genre, landscape, painting, sculpture, abstract, artistic creation, drawing, aesthetic sense, works of art, symmetry, preschool age, prism, cube, definition, auxiliary tool, analysis, use of kind.*

KIRISH. Yurtimizda ta'lim taraqqiyotiga bo'lgan e'tibor yuksak darajada rivojlanayotgan bugungi zamonda, maktabgacha ta'lim sohasida ham tub burilishlar davri yuzaga kelishiga asos bo'ldi. Maktabgacha yosh davri inson tafakkuri shakllanishidagi eng muhim bosqich sifatida olimlar tomonidan aniq dalillarga asoslanib e'tirof qilinganligi bois, ushbu yoshdagi bolalarni har tomonlama barkamol etib tarbiyalash muhim vazifa sifatida qaralmoqda. Xususan, yurtboshimiz Sh.Mirziyoyev ta'biri bilan aytganda: —Aslida, farzandlarimiz tarbiyasida eng asosiy bo'g'in hisoblangan maktabgacha ta'lim tizimining jamiyatimiz hayotidagi o'rni va ahamiyatini hech narsa bilan o'lchab bo'lmaydi. Aynan maktabgacha ta'lim sohasiga bo'lgan e'tibor mamlakatning ertangi taraqqiyoti uchun mustahkam zamin yaratish imkoniyatini beradi, deb hisoblanadi.

ASOSIY QISM. Ma'lumki komil inson tarbiyasidagi birinchi bo'g'in bu shubhasiz - Maktabgacha ta'limdir. Bugungi kunda respublikamiz hududida maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarining aqliy yetuk, jismonan sog'lom, ayniqsa qobiliyatli ijodkor bo'lib voyaga yetishlari davlat talabi hamdir. Bolaning "Ijodiy rivojlanish" sohasi quyidagi kichik sohalarga bo'linadi: - dunyoni badiiy tasavvur etish; - badiiy-ijodiy qobiliyatlar". Shu o'rinda ta'kidlash joizki - bolalar rasmlari, rasm chizish bu bolaning ma'naviy hayotining bir qismidir. Bolalar nafaqat atrofdagi dunyodan biron bir narsani qog'ozga tushirishadi, balki bu dunyoda yashashadi, unga kirishadi, go'zallik yaratuvchilari sifatida ushbu go'zallikdan bahramand bo'ladilar ham.

Maktabgacha ta'limning vazifasi bolalarni xalqning boy milliy, madaniy-tarixiy merosi va ma'naviy axloqiy jihatdan tarbiyalash: bolalarda milliy vatanparvarlik xislarini shakllantirish, maktabgacha yoshdagi bolalarda bilim olish ehtiyojini, o'qishga intilish moyilliklarini shakllantirib, ularni muntazam ravishda ta'lim jarayoniga tayyorlash, bolalarning tafakkurini rivojlantirish, o'zining fikrini mustaqil va erkin ifodalash malakalarini shakllantirish, bolalarning jismoniy va ruxiy sog'ligini

ta'minlashdan iborat. Asosiy maqsadlardan yana biri zamonaviy tasviriy san'at orqali bolalardagi qobiliyat hamda imkoniyatlarni aniqlab, ularni to'g'ri shakllantirish va yuzaga chiqarishdir. Tasviriy san'atning o'ziga xos murakkabliklarini tushunib, uning nozik qirralarini maktabgacha yoshdagi bolalarga ulashish mahoratiga ega bo'la oladigan tarbiyachilarni yetishtirib chiqarish vazifasi turibdi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida tasviriy san'at turlari vositasida bolalarning estetik qobiliyatlarini shakllantirishda tarbiyachining o'rni beqiyosdir. U chuqur bilim va yuqori malakaga ega bo'lishi, buning uchun muntazam ravishda o'z ustida ishlashi, o'zining ilmiy nazariy saviyasini tinimsiz ko'tarishi, ilg'or tajribalarga tayanishi kerak. Maktabgacha tarbiya muassasalarida rasm chizishga o'rgatish 3 yoshdan boshlanadi. Bu davrda bolalarni tasviriy faoliyatga tayyorlash davri hisoblanadi. Bu davrda bolalar qalamni ushlash va qog'oz ustida yuritishga o'rganadi. Lekin boshida bola qalamni to'g'ri ushlashni bilmaydi, tarbiyachi asta sekin to'g'ri ushlashga odatlantiradi, bolani bajarayotganligini emas balki, qalamning harakatini uning uchi bilan qog'oz betiga taqillatishi qiziqtiradi. Qalam bilan to'g'ri turli xil shtrixlar, nuqtalar chizadi, qog'oz betida turli harakatlar qiladi, keyin sodda chiziqalar asta sekin murakkablashadi. Bu vaqtda bola qog'oz ustiga tushirilgan turli xil izlarni ko'rib xursand bo'ladi. Shuning uchun bu davr «Ala - buji» davr deyiladi. Bu davr bolada tasviriy faoliyatini vujudga keltirishga ta'sir ko'rsatadi. Bu guruhda maktabgacha ta'lim-tarbiya dasturi guruh mashg'ulotlarni talab qilmasada, agar bolalar xohlashsa ularni stol atrofiga o'tirib rasm chizdirishga imkon yaratish mumkin.

Maktabgacha pedagogika tarixida ijod muammosi doimo dolzarb bo'lib kelgan. Har doim ijodkor odamlar kerak edi, chunki ular insoniyat taraqqiyotini aniqlaydilar. Ko'pgina pedagogik tadqiqotlar bolalarning dunyoni o'zgartirishda ishtirok etish istagini tarbiyalashga, bolalarning hayotdagi va san'atdagi go'zal narsalarni idrok etish, his qilish, tushunish qobiliyatini rivojlantirishga bag'ishlangan: N.A. Vetluginoy, V.A. Suxomlinskiy, T.S. Komarova, T.G. Kazakovalarning tadqiqotlariga ko'ra vizual faoliyat kognitiv jarayonlarning rivojlanishiga va xususan, aqliy operatsiyalarni shakllantirishga yordam berishini ko'rsatmoqda: tahlil qilish, taqqoslash, sintez qilish, umumlashtirish. Bolaning shaxsini shakllantirishda ertak katta rol o'ynaydi. U bolalarga juda ko'p quvonch, xursandchilik bag'ishlaydi. Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish maktabgacha ta'limning asosiy vazifalaridan biridir. Maktabgacha ta'limni rivojlantirish kontseptsiyasida bunga alohida e'tibor qaratilgan. Hozirgi paytda bu muammoga keng yondoshuv talab qilinmoqda, uni bola hayotining turli sohalarida shaxsning ijodiy asoslarini rivojlantirish: tabiat dunyosi, ob'ektlar, odamlar olamiga, o'ziga nisbatan (ya'ni ijodiy o'zini o'zi rivojlantirish) tushunish kerak. Maktabgacha ta'limda tarbiyachining ijodiy fikr erkinligi nafaqat majoziy tasvirlar va

ularni rasmda yetkazish istagi, balki u tasvir vositalariga qanday ega ekanligi bilan ham belgilanadi. Turli xil tasvir variantlarini, texnik texnikani o'rganish jarayonida bolalar tomonidan o'rganish ularning ijodiy rivojlanishiga yordam beradi. Noan'anaviy texnologiya namunani nushalashga imkon bermaydi, bu tasavvur, ijodkorlik, mustaqillik, tashabbuskorlik, individuallikning rivojlanishiga yanada katta turtki beradi. Bolada atrofdagi dunyo haqidagi taassurotlarini aks ettirish, turli xil materiallar yordamida haqiqiy shakllarga tarjima qilish orqali xayol suratlarini yetkazish imkoniyati paydo bo'ladi. Tasviriy faoliyat mashg'ulotlarida noan'anaviy tasvir usullari kam qo'llaniladi, ularning tuzatish ahamiyati hisobga olinmaydi, shu bilan birga, noan'anaviy usullardan foydalanish bolalarning ob'ektlar va ulardan foydalanish to'g'risidagi bilimlari va g'oyalarini boyitishga yordam beradi. Olimlarning fikricha, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishga o'qitishning asosiy vazifasi bolalarga atrofdagi voqelik haqida bilish, kuzatishni rivojlantirish, go'zallik tuyg'usini rivojlantirish va tasvir texnikasini o'rgatish, turli xil tasviriy vositalar yordamida bolalar rasmlarida ekspressiv tasvirlarni yaratishda bolalarning ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishdir. Vizual faoliyatni tashkil etishga nostandart yondashuvlar bolalarni hayratda qoldiradi va quvontiradi, shu bilan bunday qiziqarli narsada qatnashish istagini keltirib chiqaradi. An'anaviy bo'lmagan chizish texnikasi material va asboblarning g'ayrioddiy kombinatsiyalarini namoyish etadi. Ularni amalga oshirish texnologiyasi qiziqarli va kattalar uchun ham, bolalar uchun ham qulaydir. Shuning uchun an'anaviy bo'lmagan uslublar bolalar uchun juda jozibali, chunki ular o'zlarining tasavvurlarini, istaklarini va umuman o'zlarini ifoda etish uchun katta imkoniyatlar ochib beradilar. Tajriba shuni ko'rsatadiki, g'ayrioddiy materiallar va o'ziga xos uslub bilan chizilgan rasm bolalarga unutilmas ijobiy his-tuyg'ularni boshdan kechirishga imkon beradi, bu yerda odatiylik, cheklashlardan uzoqlashishga imkon beradigan va shu bilan bolalarda qiziqish uyg'otadigan g'ayrioddiylik elementi mavjud. Natija odatda juda samarali va deyarli mahorat va qobiliyadan mustaqil. Maktabgacha yoshdagi ijodkorlikni rivojlantirish muammosining muhimligini inobatga olgan holda, ishning maqsadi vizual faoliyatning noan'anaviy usullaridan foydalangan holda boshlang'ich maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish edi.

TAVSIYALAR. Ushbu maqsadga erishish uchun biz oldimizga quyidagi vazifalarni qo'yamiz:

1. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish muammosi bo'yicha pedagogik va uslubiy adabiyotlarni tahlil qilish.
2. Pedagogik jarayonda tasviriy faoliyatning noan'anaviy usullaridan foydalanishning nazariy jihatlarini o'rganish.

3. Maktabgacha yoshdagi bolalarni vizual faoliyatning noan'anaviy usullari va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish bo'yicha o'qitish bo'yicha uslubiy tashkil etilgan ish o'rtasida bog'liqlik o'rnatish.

Tasviriy va ijodiy faoliyat sifatida vizual faoliyatning asosiy vazifasi - tarbiyachining bolalarni go'zallik dunyosi bilan tanishtirish, ularga atrofdagi narsalar va hodisalardagi go'zallikni ko'rishni o'rgatish, bolalarda estetik tuyg'ular va g'oyalarni rivojlantirish, bolalarni o'z qo'llari bilan go'zal narsalarni yaratishga o'rgatish, bolalarga yaratilish quvonchini his etish, bolalarga yaratilishning quvonchini his qilish. ijodiy faoliyatdan qoniqish hosil qiling. Bir qator pedagogik tadqiqotlar rus pedagogikasida bolalar tasviriy san'atining o'ziga xosligini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotchilar bolalar ijodini har bir maktabgacha tarbiyachining qobiliyatini rivojlantirish uchun tabiiy va zarur bo'lgan faoliyat deb biladilar (V.M.Bexterev, D. B. Bogoyavlenskaya, E.I. Vasileva, L.A. va boshqalar).) Boshlang'ich va o'rta maktabgacha yoshdagi bolalar uchun imkoniyatlar mukammal emas, bolalarning istaklari ko'pincha real imkoniyatlarga mos kelmaydi. Bolalar ishi yanada to'g'ri, texnik jihatdan barkamol va ehtiyotkorlik bilan rivojlanadi. Ammo kamroq ifodali. Shu sababli, ushbu qarama-qarshiliklarni hal qilish yo'llarini topish haqida savol tug'iladi. An'anaviy bo'lmagan atamani an'anaviy bo'lmagan deb hisoblash mumkin; chekinish, urf-odatlardan voz kechish bilan bog'liq; yangi innovatsion. An'anaviy bo'lmagan vizual texnikalar bu samarali tasvirlash vositasi bo'lib, badiiy tasvirni, kompozitsiyani va rangni yaratishda yangi badiiy va ekspressiv usullarni yaratib, ijodiy ishda eng ifodali tasvirni taqdim etishga imkon beradi. Shunday qilib, Komarova T.S. "Bolalarga rasm chizish texnikasini o'rgatish" asarida u shunday yozadi: "Qalam, qalam va bo'yoqlar bilan chizish bilan bir qatorda cho'tkasiz bo'yash tavsiya etiladi - uni barmoqlar bilan bo'yash, mum bilan chizish, yonib turgan shamdan tomizish, yog'och elim, tutun, xantal, moyli jele bilan bo'yash kabilar. Ushbu rasmlarni yaratishning barcha usullari qalam va cho'tkalarni chizishga qaraganda ancha qiyin. Ammo aksariyat hollarda rasmni yaratish vazifasi qo'yilmaydi. Agar bolalar tasvirga o'tishga harakat qilsalar, ular yana imkoniyatlarni namoyish etadigan materiallarga murojaat qilishadi. " Hatto 7-9 yoshli bolalar ham ma'nosiz kompozitsiyalar yaratish uchun ular uchun yangi materiallardan foydalanishga harakat qilishadi. Albatta, materiallarning ijobiy xususiyatlar mavjud: texnikaning boyligi, turli xil ranglarning ishlatilishi, yumshoq rangli qalamlar, maskara, qalam, ushbu materiallarning turli xil kombinatsiyalari bitta rasmda, lekin bu ob'ektiv tarkibni uzatishdan chalg'itadi. Aslida, bu kuzatilayotgan so'z erkinligi emas, aksincha bolalarda rasmga bo'lgan munosabat, asosan grafik bo'lmagan munosabatda qat'iy yo'naltirilgan shakllanishdir. Bir qator xorijiy mamlakatlarda chizishning haqiqiy ma'nosini tushunishga

yaqinlashayotgan boshqa tendentsiyalar mavjud. Ayrim chet ellik tarbiyachilarda bolalar ijodini boshqarishning uslubiy uslublari bo'yicha qiziqarli izlanishlar mavjud. Pedagogika va psixologiya bolaning har tomonlama rivojlanishi faqat uning muntazam tarbiyasi va rivojlanishi sharoitida mumkinligini isbotladi. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan olib boriladigan tarbiyaviy ishlarning roli aniqlanadi. Tasviriy san'atni o'qitishning ahamiyati yetarli darajada aniqlandi. Chizmachilik sohasida mashg'ulotlar chizmachilik texnikasi sifatida aniqlanishi mumkin bo'lgan ko'nikmalar guruhini qamrab oladi. Vizual faoliyat sinflarida bolalarni o'qitishning o'ziga xos xususiyati shundan iboratki, uzoq vaqtdan beri ikkita yondashuv raqobatlashmoqda: akademik ta'lim va bepul ta'lim yoki maktabgacha yoshdagi bolalarning vizual faoliyatida noan'anaviy usullarni o'rgatish. Birinchi holda, bolalar hayotda foydali bo'lgan ko'nikmalarni egallaydilar, ammo badiiy muammolarni hal qilishda tajribaga ega bo'lmaydilar, san'at bilan shug'ullanmaydilar. Bu ijodkorliksiz o'rganish. Ikkinchi holda, maqsadli ta'sir ko'rsatmaydigan bolalar uchun ijodkorlik uchun qulay muhit va sharoitlar yaratiladi. Bolalar erkin ifoda etish tajribasiga ega bo'lishadi, ammo bu o'rganmasdan ijod. XX asrning 90-yillarida tarbiyachilar tomonidan turli xil vizual texnikalarni qo'llashga katta qiziqish bildirildi. Ushbu holat shu vaqtning o'zida Rossiyada ta'lim tizimi faol ravishda o'zgarib, yangi xilma-xil pedagogik dasturlar va texnologiyalar paydo bo'lishi bilan izohlanadi. Hozirgi vaqtda badiiy rivojlanish muammolari va badiiy qobiliyatlarni shakllantirish shartlari, bolalar avlodlarining o'zgarishi va ularning xohish-istaklari, yangi badiiy texnika va texnikalarning paydo bo'lishi muammolari haqidagi qarashlar tez o'zgarib bormoqda. Shu munosabat bilan maktabgacha tarbiyachilar bilan vizual faoliyat sohasidagi tarbiyachilarning ishlash usullari ham o'zgarishi kerak. Bugungi kunda tarbiyachilar va psixologlar maktabgacha ta'limda qo'llaniladigan an'anaviy didaktik o'qitish usullariga qarshi, ular ko'pincha bolalarni belgilangan sxemalar doirasida harakat qilishga majburlashadi, bolaning tasavvurini qo'zg'atmaydigan va uning ijodini bostirmaydigan stereotipik vakolatlarni berishga qarshi. T.S.Komarova, N.P. Sakulina, A.A. Melik-Pashaev ushbu vaziyatdan chiqishning bir usuli sifatida maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda turli xil nozik texnik vositalardan foydalanishni taklif qilmoqdalar. Amaliy tadqiqotlar O.A. Belobrykina, R.G. Kazakova, G.N. Davydova, A.A. Fateeva va boshqa noan'anaviy metodlarni qo'llash sohasidagi boshqa tarbiyachilar maktabgacha ta'lim muassasalarida ochiq sinovdan o'tdilar va chizmalarning ekspressivligini oshirish, rasm yoki kompozitsiyani yaratishda badiiy ekspressiv texnikani o'zlashtirish samaradorligini oshirish muhimligini ko'rsatdilar. Bolalarning ijodiy qobiliyatlarini faollashtirish vazifasi tarbiyachilarni badiiy ifoda etishning yangi usullarini izlash zarurligiga olib keladi. Bu bolalarning tasviriy

faoliyatida noan'anaviy san'at usullaridan foydalanishning maqsadga muvofiqligi va ushbu masalaning nazariy va uslubiy ishlab chiqilmaganligi o'rtasidagi qarama-qarshilik. Ijobiy jihati shundaki, zamonaviy maktabgacha ta'lim muassasalarida asosiy dasturlarga qo'shimcha ravishda turli xil noan'anaviy usullarni qo'llashning ijobiy tomonlarini ochib beradigan o'zgaruvchan, qisman va mualliflik huquqi dasturlari mavjud. T.S. Komarova turli xil badiiy materiallar va uslublarni bolalar ijodiga qo'shishni, ularga qanday ishlashni o'rgatishni va ekspressiv xususiyatlarni tushunishni tavsiya qiladi. Xizmat ko'rsatgan tarbiyachi R. G. Kazakovaning rahbarligi ostida ilgari bolalar bilan ishlashda foydalanilmagan 30 dan ortiq turli noan'anaviy uslublar o'zlashtirildi va o'rganildi, tarbiyachilar ularni bolalar studiyalarida qo'llashlari tavsiya etiladi. G. Davydova ta'kidlashicha, bolalar san'ati nimaga chizish kerakligi, nimaga va nima bilan bog'liqligi, zamonaviy bolalar uchun fantaziya va tasavvur etishtirishdan ko'proq narsa mavjud. Tarbiyachining vazifasi bolalarni turli xil sifat, xususiyatlarga ega materiallarni manipulyatsiya qilishni va noan'anaviy usullardan foydalanishni o'rgatishdir. Nikitina A.V. Shuningdek, rasm chizish usullarining xilma-xilligi bolalarda asl g'oyalarni yuzaga chiqarishiga, xayolotni va xayolotni rivojlantirishi, yangi kompozitsiyalarni yaratishga intilishlarini uyg'otishi ta'kidlanadi. Biroq, maktabgacha ta'lim amaliyoti shuni ko'rsatadiki, tarbiyachilar har doim moslashuvchan, o'zgaruvchan, umumiy nazariy bilimlarni bolalar bilan ishlashda qanday qilib ijodiy qo'llash kerakligini bilishmaydi. Shunday qilib, zamonaviy maktabgacha ta'limning shaxsiyatni rivojlantirish, bolaning umumiy aqliy rivojlanishi bo'yicha asosiy ko'rsatma ko'pincha deklaratsiyalar darajasida qoladi. Maktabgacha ta'lim muassasalarining pedagogik jarayonida asosan shaxsiyatni rivojlantirishning asosiy shartlari sifatida tan olingan aloqa va faoliyat (bu holda - grafik) ko'pincha tor didaktik yo'nalishga ega. Ularning roli, albatta, muhim, ammo bolaning rivojlanishida yagona bo'lmagan bilimlar, ko'nikmalarni shakllantirishda kamayadi. Ommaviy amaliyotning barcha bu va boshqa kamchiliklari, shuningdek, mutaxassislarni tayyorlashning tabiati, xususan, pedagogik faoliyatga xizmat qiladigan fanlar majmuasi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aks ettiruvchi tizimli ma'lumotlarning yetishmasligidan kelib chiqadi. Bolaning shaxsiyatini rivojlantirish vazifasi tarbiyachiga alohida talablar qo'yadi. Tarbiyachi - bu boshqa shaxsning shaxsiyatining rivojlanishi shartlari, tabiati va istiqbollari uchun javob beradigan shaxs. Agar biz biron bir odam boshqa odam (bola) hayotida o'z ixtiyori bilan namoyon bo'lishi mumkinligini, uning motivatsion - zarur, kognitiv, ixtiyoriy sohasiga ta'sir qilishi mumkinligini eslasak, mas'uliyat hissi ayniqsa kattalar uchun zarurdir. Albatta, tarbiyachining o'zi ham intellektual va ma'naviy jihatdan boy bo'lishi kerak. Maktabgacha ta'lim tashkiloti sharoitida bola shaxsining har tomonlama barkamol

rivojlanishi, agar u bilan malakali, ijodiy tarbiyachilar ishlagina kafolatlanishi mumkin.

XULOSA. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda tasviriy san'atning noan'anaviy usullaridan foydalanishning nazariy tamoyillarini o'rganish, ular bolalarning ijodiy rivojlanishining samarali vositasi ekanligiga ishonch bilan aytishga imkon beradi, ammo bolalar bilan ishlaydigan tarbiyachining malakasi darajasi yetarlicha bo'lsa. An'anaviy bo'lmagan uslublarning asl qiymati ishning sifatiga emas, balki bolalar quvonchni jarayonning o'zidan olishiga bog'liq.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, Bolalarni o'z ishini yana xam chiroyli va yaxshi bajarish, boshqalarga yoqadigan, ular ko'rganda quvonadigan qilib yaratish - bu badiiy, axloqiy tarbiyalashning asosiy vazifasi hisoblanadi. Maktabga bolalarni tayyorlashda tasviriy faoliyat katta ahamiyat kasb etadi. Rasm, loy, qurish materiallari bo'yicha bilim, malakalarini egallash maktabda tasviriy faoliyat darslari va mehnat darslarini muvaffaqiyatli egallashlariga asos bo'ladi. Ularni o'quv faoliyatiga tayyorlaydi: pedagogni tinglashga, uning ko'rsatmalarini bajarishga o'rgatadi. Oldiga qo'yilgan vazifani xal etishda, uning asosiy va muhim hal etish yo'llarini izlab topish bu o'quv faoliyatning asosiy sababchilaridan biridir. Tasviriy faoliyat jarayonida o'z ishini nazorat qilib borish, maktabda vazifalarni bajarishda xam rol o'ynaydi. Shuningdek, bola tasviriy faoliyat jarayonida psixologik jihatdan ham tayyorlanib boradi.

ADABIYOTLAR

1. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Наманган давлат университети “Мактабгача таълимда инновацион ёндашувлар асосида – устоз - шогирд тизимини такомиллаштириш” мавзусидаги илмий-амалий конференцияси материаллари (2022 йил 14-15 апрел)
2. "Science and Education" Scientific Journal January 2021 / Volume 2 Issue МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА БОЛАЛАРНИ ТАСВИРИЙ FAOLIYAT MASHG'ULOTLARIDA IJODIY QOBILİYATLARINI SHAKLLANTIRISH Zamira Urakbayevna Mamirova Gulnoza Baxtiyor qizi Niyozova. Guliston davlat universiteti
3. Oripov B. Tasviriy san'at va uni o'qitish metodikasi. -T.: «IlmZiyo», 2006.
4. PEDAGOGIK MAHORAT Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2023-yil 1-son (89). ARSLANOVA Umidaxon Komiljon qizi Namangan davlat pedagogika instituti Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasida o'qituvchisi. PEDAGOG-TARBIYACHI FAOLIYATIDA KREATIVLIK TUSHUNCHASI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI
5. Yusupova P. “Maktabgacha tarbiya pedagogikasi”. T.: O'qituvchi, 1993.